

KALENDARIUM
ważniejszych rocznic
i wydarzeń

2018

Zestawiła Eliza Furmanek

Wałbrzych 2017

POWIATOWA I MIEJSKA
BIBLIOTEKA PUBLICZNA
„BIBLIOTEKA POD ATLANTAMI”
W WAŁBRZYCHU

Redakcja techniczna i skład tekstu
Agnieszka Heidinger, Jolanta Poważyńska

ROK 2018

OGŁOSZONO

**Rokiem Jubileuszu 100-lecia odzyskania
przez Polskę Niepodległości**

Rokiem Ireny Sendlerowej
(w 10. rocznicę śmierci)

Rokiem abp Ignacego Tokarczuka
(w 100. rocznicę urodzin)

Rokiem Jubileuszu konfederacji barskiej
(w 250. rocznicę zawiązania Konfederacji)

Rokiem Praw Kobiet
(w 100. rocznicę
przyznania Polkom praw wyborczych)

DNI I ŚWIĘTA OGÓLNOPOLSKIE I MIĘDZYNARODOWE

STYCZEŃ

01 I

Dzień Domeny Publicznej
(twórczość udostępniana bez ograniczeń
- prawa autorskie wygasły lub nie obejmowały dzieła)

01 I

Światowy Dzień Pokoju
(proklamowany przez papieża Pawła VI,
obchodzony przez Kościół katolicki od 1968 r.)

06 I

Dzień Filatelisty

11 I

Dzień Wegetarian

15 I

Dzień Wikipedii

21 I

Dzień Babci

22 I

Dzień Dziadka

24 I

Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu
(św. Franciszka Salezego - patronalne święto dziennikarzy)

25 I

Dzień Sekretarki i Asystentki

26 I

Dzień Transplantologii

27 I

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu

LUTY

02 II

Dzień Handlowca

04 II

Światowy Dzień Walki z Rakiem

11 II

Dzień Dokarmiania Zwierzyny Leśnej

11 II

Światowy Dzień Chorego
obchodzony w Dniu Matki Boskiej z Lourdes,
ustanowiony 13 V 1992 r. przez papieża Jana Pawła II)

14 II

Dzień Zakochanych (Dzień św. Walentego) - walentynki

17 II

Światowy Dzień Kota

21 II

Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego

21 II

Międzynarodowy Dzień Przewodnika Turystycznego

22 II

Dzień Ofiar Przestępstw

23 II

Dzień Walki z Depresją

MARZEC

01 III

Międzynarodowy Dzień Walki przeciwko Zbrojeniom Atomowym
(obchodzony w rocznicę wybuchu
amerykańskiej bomby wodorowej na atolu Bikini w 1954 r.)

01 III

Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”
(w 2011 został ustanowiony świętem państwowym,
poświęconym żołnierzom zbrojnego podziemia antykomunistycznego)

03 III

Międzynarodowy Dzień Pisarzy

08 III

Międzynarodowy Dzień Kobiet

09 III

Światowy Dzień Psa

15 III

Międzynarodowy Dzień Konsumenta

17 III

Światowy Dzień Morza

18 III

Międzynarodowy Dzień Inwalidów i Ludzi Niepełnosprawnych

20 III

Dzień Teatru dla Dzieci i Młodzieży

21 III

Międzynarodowy Dzień Lasu

21 III

Międzynarodowy Dzień Walki z Dyskryminacją Rasową
(obchodzony z inicjatywy ONZ od 1967 r.)

21 III

Światowy Dzień Lalkarstwa

21 III

Światowy Dzień Poezji

22 III

Międzynarodowy Dzień Wody

24 III

Narodowy Dzień Życia

27 III

Międzynarodowy Dzień Teatru

31 III

Dzień Ziemiaka

KWIECIEŃ

01 IV

Międzynarodowy Dzień Ptaków

01 IV

Światowy Dzień Humoru i Satyry

02 IV

Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci
(obchodzony od 1967 r. w rocznicę urodzin J. Ch. Andersena)

07 IV

Światowy Dzień Zdrowia

08 IV

Międzynarodowy Dzień Romów

08 IV

Międzynarodowy Dzień Sprzeciwu Wobec GMO
(Genetycznie Modyfikowane Organizmy)

11 IV

Dzień Radia

11 IV

Międzynarodowy Dzień Solidarności Wyzwolonych Więźniów Politycznych
(obchodzony w rocznicę wyzwolenia obozu koncentracyjnego w Buchenwaldzie)

11 IV

Ogólnopolski Dzień Walki z Bezrobociem

11 IV

Światowy Dzień Chorych na Chorobę Parkinsona

12 IV

Dzień Czekolady

12 IV

Międzynarodowy Dzień Lotnictwa i Kosmonautyki
(obchodzony od 1969 r. w rocznicę lotu J. Gagarina w kosmos w 1961 r.)

13 IV

Światowy Dzień Pamięci Ofiar Katynia
(obchodzony w rocznicę opublikowania przez Niemcy
w 1943 r. informacji o odkryciu w Katyniu
masowych grobów oficerów Wojska Polskiego)

14 IV

Światowy Dzień Ludzi Bezdomnych

18 IV

Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków
(obchodzony z inicjatywy UNESCO od 1984 r.)

20 IV

Międzynarodowy Dzień Wolnej Prasy
(ogłoszony z inicjatywy Stowarzyszenia Reporterów bez Granic)

22 IV

Międzynarodowy Dzień Ziemi

23 IV

Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich
(w Polsce obchodzony po raz pierwszy w 1997 r.)

28 IV

Dzień Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy

29 IV

Międzynarodowy Dzień Tańca

30 IV

Światowy Dzień Sprzeciwu wobec Bicia Dzieci

MAJ

01 V

Międzynarodowy Dzień Solidarności Ludzi Pracy

02 V

Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej

02 V

Dzień Polonii i Polaków za Granicą

03 V

Międzynarodowy Dzień Wolności Prasy
(ogłoszony przez UNESCO i Pen Club)

03 V

Święto Konstytucji 3 Maja

04 V

Dzień Strażaka (Dzień św. Floriana)

05 V

Dzień Europy

(w krajach, które są członkami Rady Europy, a nie są członkami UE)

08 V

Dzień Bibliotekarza i Bibliotek

08 V

Międzynarodowy Dzień Czerwonego Krzyża

(obchodzony w rocznicę urodzin współtwórcy Czerwonego Krzyża
H. Dunanta w 1828 r.)

08 V

Międzynarodowy Dzień Zwycięstwa nad Faszyzmem

09 V

Dzień Europy (w krajach UE)

12 V

Międzynarodowy Dzień Pielęgniarek

15 V

Międzynarodowy Dzień Rodziny

(proklamowany przez Zgromadzenie Ogólne ONZ)

15 V

Święto Polskiej Niezapominajki

17 V

Światowy Dzień Społeczeństwa Informacyjnego

17 V

Światowy Dzień Telekomunikacji

(ustanowiony w rocznicę założenia w Paryżu w 1865 r.

Międzynarodowej Unii Telekomunikacyjnej)

18 V

Międzynarodowy Dzień Muzeów

(obchodzony od 1978 r. na wniosek Międzynarodowej Rady Muzeów)

19 V

Dzień Dobrych Uczynków

19 V

Międzynarodowy Dzień Pamięci Zmarłych na AIDS
(obchodzony od 1983 r.)

21 V

Światowy Dzień Kosmosu

24 V

Europejski Dzień Parków Narodowych

25 V

Dzień Działacza Kultury i Drukarza

25 V

Dzień Mleka

(obchodzony z inicjatywy Międzynarodowej Federacji Mleczarskiej)

25 V

Międzynarodowy Dzień Dziecka Zaginionego

26 V

Dzień Matki

30 V

Dzień Rodzicielstwa Zastępczego

31 V

Dzień Bociana Białego

31 V

Światowy Dzień bez Papierosa

(obchodzony od 1988 r. na wniosek Światowej Organizacji Zdrowia)

31 V

Światowy Dzień Rozwoju Kultury

(obchodzony z inicjatywy UNESCO)

CZERWIEC

01 VI

Dzień bez Alkoholu

01 VI

Dzień Lasu i Zadrzewień

01 VI

Międzynarodowy Dzień Dziecka

05 VI

Światowy Dzień Ochrony Środowiska
(obchodzony od 1973 r. dla uczczenia
I konferencji ONZ poświęconej ochronie środowiska)

06 VI

Światowy Dzień bez Samochodu

07 VI

Dzień Wolności Prasy

12 VI

Światowy Dzień Walki z Pracą Dzieci

14 VI

Światowy Dzień Krwiodawcy

15 VI

Światowy Dzień Wiatru

16 VI

Międzynarodowy Dzień Pomocy Dzieciom Afrykańskim
(obchodzony od 1991 r. z inicjatywy OJA i UNICEF)

20 VI

Międzynarodowy Dzień Uchodźcy

23 VI

Dzień Ojca

26 VI

Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Narkomanii

27 VI

Światowy Dzień Walki z Cukrzycą
(ogłoszony w 1991 r. przez Międzynarodową Organizację Diabetyków przy WHO)

28 VI

Narodowy Dzień Pamięci Poznańskiego Czerwca 1956 r.

LIPIEC

01 VII

Dzień Spółdzielczości
(uchwalony przez Sejm 21 IV 1995 r.)

01 VII

Światowy Dzień Architektury

24 VII

Dzień Policjanta
(obchodzony w rocznicę powołania Policji Państwowej ustawą z dnia 24 VII 1919 r.)

SIERPIEŃ

01 VIII

Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego

10 VIII

Dzień Przewodników i Ratowników Górskich (Dzień św. Wawrzyńca)

15 VIII

Dzień Wojska Polskiego
(rocznica bitwy warszawskiej w 1920 r.)

28 VIII

Święto Polskiego Lotnictwa
(obchodzone dla upamiętnienia zwycięstwa kpt. F. Żwirki i inż. S. Wigury
w czasie Międzynarodowych Zawodów Lotniczych w Berlinie w 1932 r.)

31 VIII

BlogDay

31 VIII

Dzień Solidarności i Wolności

WRZESIEŃ

01 IX

Dzień Kombatanta
(obchodzony w Polsce,
nowela do ustawy o prawach kombatanckich z 1997 r.)

01 IX

Światowy Dzień Pokoju

(ustanowiony w rocznicę wybuchu II wojny światowej w 1939 r.)

08 IX

Dzień Dobrej Wiadomości

08 IX

Międzynarodowy Dzień Walki z Analfabetyzmem

(obchodzony od 1966 r.)

08 IX

Światowy Dzień Pierwszej Pomocy

16 IX

Międzynarodowy Dzień Ochrony Warstwy Ozonowej

17 IX

Dzień Sybiraka

21 IX

Światowy Dzień Chorych na Alzheimerera

(obchodzony od 1994 r.)

22 IX

Europejski Dzień bez Samochodu

26 IX

Europejski Dzień Języków

27 IX

Dzień Polskiego Państwa Podziemnego

27 IX

Światowy Dzień Turystyki

(obchodzony od 1980 r. na wniosek Światowej Organizacji Turystyki)

29 IX

Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania

30 IX

Dzień Chłopaka

30 IX

Międzynarodowy Dzień Nieśłyszących

(obchodzony od 1958 r. z inicjatywy Międzynarodowej Federacji Nieśłyszących)

30 IX

Światowy Dzień Serca

PAŹDZIERNIK

Międzynarodowy Miesiąc Bibliotek Szkolnych

01 X

Międzynarodowy Dzień Ludzi Starszych (Dzień Seniora)

01 X

Międzynarodowy Dzień Muzyki

01 X

Międzynarodowy Dzień Wegetarianizmu

01 X

Światowy Dzień Ptaków

04 X

Dzień św. Franciszka z Asyżu - patrona ekologów

04 X

Światowy Dzień Zwierząt

07 X

Światowy Dzień Godnej Pracy

10 X

Światowy Dzień Zdrowia Psychicznego

13 X

Dzień Dawcy Szpiku

14 X

Dzień Nauczyciela - Dzień Edukacji Narodowej

13 X

Światowy Dzień Hospicjów i Opieki Paliatywnej

14 X

Dzień Papieski

(święto ogłoszone w 2001 r.

przez Konferencję Episkopatu Polski

na wniosek Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia”)

15 X

Międzynarodowy Dzień Niewidomych - Dzień Białej Laski
(uchwalony przez Europejską Unię Niewidomych w Warszawie w 1993 r.)

16 X

Dzień Papieża Jana Pawła II

16 X

Światowy Dzień Żywności

16 X

Święto Województwa Dolnośląskiego

17 X

Dzień Walki z Rakiem Piersi

17 X

Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem

18 X

Dzień Poczty Polskiej

24 X

Dzień Walki z Otyłością (obchodzony po raz pierwszy w 1997 r. w Warszawie i dziewięciu stolicach europejskich)

24 X

Światowy Dzień Informacji

24 X

Światowy Dzień Organizacji Narodów Zjednoczonych

25 X

Europejski Dzień Sprawiedliwości Obywatelskiej

26 X

Światowy Dzień Donacji i Transplantacji

31 X

Światowy Dzień Oszczędności

LISTOPAD

01 XI

Dzień Wszystkich Świętych

03 XI

Dzień św. Huberta - święto myśliwych

05 XI

Dzień Postaci z Bajek

09 XI

Światowy Dzień Jakości

11 XI

Narodowe Święto Niepodległości Polski

13 XI

Międzynarodowy Dzień Niewidomych
(obchodzony w rocznicę urodzin V. Hay'ego,
założyciela pierwszej szkoły dla niewidomych dzieci)

14 XI

Światowy Dzień Walki z Cukrzycą

15 XI

Międzynarodowy Dzień Pisarzy Uwięzionych
(obchodzony z inicjatywy Światowej Federacji Pen Clubu)

15 XI

Światowy Dzień Rzucania Palenia Papierosów

16 XI

Dzień Tolerancji
proklamowany przez UNESCO, obchodzony od 1996 r.)

17 XI

Międzynarodowy Dzień Studentów
(obchodzony od 1941 r. w rocznicę prześladowań studentów czeskich
przez hitlerowców w 1939 r.)

21 XI

Dzień Pracownika Socjalnego

21 XI

Światowy Dzień Telewizji

21 XI

Światowy Dzień Życzliwości

25 XI

Światowy Dzień Pluszowego Misia

29 XI

Andrzejki

29 XI

Międzynarodowy Dzień bez Kupowania

GRUDZIEŃ

01 XII

Światowy Dzień Walki z AIDS

03 XII

Światowy Dzień Osób Niepełnosprawnych
(ogłoszony przez ONZ)

04 XII

Dzień Górnika i Naftowca - Barbórka

05 XII

Międzynarodowy Dzień Wolontariusza

06 XII

Mikołajki

9 XII

Światowy Dzień Dziecka w Mediach

10 XII

Dzień Ochrony Praw Dziecka

10 XII

Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka

29 XII

Światowy Dzień Różnorodności Biologicznej

ROCZNICE REGIONALNE

1298 (720)

Głuszycza - miejscowość wzmiankowana jako Nieder Wüstegiersdorf.

zm. 28 VII 1368 (650)

Bolko (Bolesław) II Mały (Świdnicki)

Książę świdnicki.

ur. 1309-1312

1568 (450)

W Boguszowie rozpoczęto wydobywanie węgla kamiennego.

1628 (390)

W Wałbrzychu zakończono budowę rezydencji Czetrtritzów.

1738 (280)

Biały Kamień przeszedł na własność Hochbergów z Książa.

1768 (250)

Jedlina-Zdrój otrzymała prawa miejskie.

1793 (225)

W Wałbrzychu przy Rynku zbudowano kamienicę „Pod Czterema Atlantami”, w której początkowo mieściła się winiarnia, od początku drugiej dekady XX w. redakcja gazety „Neues Tageblatt”, po wojnie Odzieżowa Spółdzielnia Pracy im. L. Waryńskiego, od 1993 r. biblioteka.

1818 (200)

W Szczawnie-Zdroju zbudowano wieżę widokową Anna.

1838 (180)

W Głuszycy utworzono pierwszą mechaniczną tkalnię wyrobów lnianych.

1853 (165)

Przedłużono uruchomioną 10 lat wcześniej linię kolejową Wrocław - Świebodzice do stacji Wałbrzych Fabryczny.

8 I 1853 (165)

Wystąpienia w Starym Zdroju i Sobięcinie rozpoczęły wielki strajk górników w Zagłębiu Wałbrzyskim.

1863 (155)

W Starym Zdroju otwarto Manufakturę Szkła Lustrzanego „Stenzel u. Bier” (od 1945 r. „Lustrzanka”).

30 X 1863 (155)

Uruchomiono gazownię zaopatrującą w gaz nie tylko Wałbrzych, ale dalsze tereny Dolnego Śląska.

1873 (145)

W Boguszowie założono ochotniczą straż pożarną.

ur. 28 VI 1873 (145)

Maria Teresa Oliwia Hochberg Pless von księżna Daisy

Arystokratka angielska, żona Hansa Heinricha XV Hochberga, związana z zamkiem w Książu i Pszczynie.

zm. 29 VI 1943 (75)

1888 (130)

Na szczycie Chełmca zbudowano kamienną wieżę widokową.

29 X 1888 (130)

W Wałbrzychu uroczyście otwarto rzeźnię miejską.

3 IX 1893 (125)

W Wałbrzychu przed Ratuszem stanął pomnik cesarza Wilhelma I.

12 IX 1898 (120)

Oddano do użytku odcinek linii kolejowej Szczawienko - Wałbrzych Miasto (Stary Zdrój) - Wałbrzych Główny - Sobięcin.

12 IX 1898 (120)

W Wałbrzychu uruchomiono pierwszą linię tramwajową (Szczawienko - centrum miasta - Sobięcin).

4 IX 1903 (115)

Na wałbrzyskim Rynku odsłonięto pomnik cesarza Fryderyka III autorstwa rzeźbiarza Bodina.

ur. 10 V 1903 (115)

Stanisław Bukowski

Aktor, reżyser, wiceprezydent Wałbrzycha w latach 1946-1948.

zm. 9 V 1987

1908 (110)

W Wałbrzychu powstało muzeum regionalne.

1913 (105)

W Wałbrzychu przy obecnej Al. Wyzwolenia 5, powstało Liceum im. Królowej Luizy - szkoła żeńska.

1923 (95)

W Wałbrzychu na Gaju powstał szpital (dziecięcy).

ur. 18 VIII 1923 (95)

Tadeusz Franciszek Tarnawski

Poeta, prozaik, kierownik administracyjny w Teatrze Lalek w Wałbrzychu.

zm. 17 IV 1987

1928 (90)

Powstało wielkie przedsiębiorstwo górnicze Niederschlesische Bergbau AG w Białym Kamieniu.

21 X 1933 (85)

Uroczyste otwarcie schroniska „Andrzejówka” (Andreasbaude).

1938 (80)

W Szczawnie-Zdroju zbudowano neoklasycyżny Zakład Przyrodolecznicy.

28 III 1948 (70)

W Szczawnie-Zdroju powstała Miejska Biblioteka Publiczna.

1958 (60)

W Wałbrzychu przy Technikum Górniczym, powstał amatorski teatr poezji „Kleks”, (początkowo jako zespół żywego słowa), którego twórcą był Zdzisław Adamczyk.

X 1968 (50)

W Wałbrzychu powołano filię Politechniki Wrocławskiej.

1973 (45)

W Parku Zdrojowym w Szczawnie-Zdroju powstała pierwsza w kraju ścieżka zdrowia; idea zaczerpnięta ze Szwajcarii przez lekarza Jana Szpilarewicza.

1 I 1973 (45)

Z połączenia miast Boguszowa i Gorce powstał jeden organizm miejski Boguszów-Gorce; do nowego miasta przyłączono także Stary Lesieniec i Kuźnice Świdnickie.

1978 (40)

Ukazał się pierwszy „Rocznik Województwa Wałbrzyskiego”.

1 I 1978 (40)

Powołano Filharmonię Wałbrzyską (koncert inauguracyjny 24 i 25 listopada), przemianowaną później na Filharmonię Sudecką.

26 II 1978 (40)

Wokół schroniska „Andrzejówka” w Rybnicy Leśnej rozegrano I Bieg Gwarków.

15 I 1983 (35)

Powstał Aeroklub Ziemi Wałbrzyskiej.

21 IV 1983 (35)

Powstało Państwowe Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy.

1993 (25)

Z Mieroszowa do Meziměstí zaczął kursować czeski autobus szynowy.

ROCZNICE

HISTORYCZNE, KULTURALNE I LITERACKIE

STYCZEŃ

ur. I 1548 (470)

Giordano Bruno

Włoski filozof; przedstawiciel renesansowej filozofii przyrody,
obrońca teorii M. Kopernika.

zm. 17 II 1600

1 I 1993 (25)

O północy nastąpił podział Czeskiej i Słowackiej Republiki Federacyjnej na dwa suwerenne państwa: Republikę Czeską i Republikę Słowacką; dzień wcześniej ministrowie spraw zagranicznych obu państw wymienili noty o wzajemnym nawiązaniu stosunków dyplomatycznych.

ur. 1 I 1863 (155)

Pierre Coubertin de

Francuski pedagog i historyk;

inicjator i organizator nowożytnych igrzysk olimpijskich.

zm. 2 IX 1937

1 I 1863 (155)

Zniesienie niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych.

ur. 2 I 1918 (100)

Adam Bałdaj

Powieściopisarz, autor książek dla dzieci i młodzieży, poeta, tłumacz.

zm. 7 V 1985

zm. 2 I 2013 (5)

Teresa Sławomira Torańska

Dziennikarka i pisarka.

ur. 1 I 1944

zm. 3 I 1923 (95)

Jaroslav Hašek

Pisarz czeski; humorysta, satyryk, twórca groteskowego obrazu I wojny światowej w powieści pt. „Przygody dobrego wojaka Szwejka”.

ur. 30 IV 1883 (135)

ur. 4 I 1928 (90)

Jan Lenica

Syn Alfreda, grafik; zajmował się rysunkiem satyrycznym, plakatem teatralnym i filmowym, ilustracją książkową, także filmem eksperymentalnym.

zm. 5 X 2001

zm. 5 I 1818 (200)

Marcello Bacciarelli

Malarz włoski; tworzył w Polsce.

ur. 16 II 1731

zm. 5 I 1968 (50)

Hanna Mortkowicz-Olczakowa

Poetka, prozaik, autorka książek dla dzieci i młodzieży.

ur. 15 X 1905

ur. 6 I 1913 (105)

Edward Gierek

Działacz komunistyczny, polityk.

zm. 29 VII 2001

ur. 7 I 1938 (80)

Roland Topor

Francuski pisarz i rysownik, pochodzenia polskiego; także reżyser filmowy i teatralny, scenograf, aktor.

zm. 16 IV 1997

zm. 7 I 1943 (75)

Nikola Tesla

Amerykański elektrotechnik i wynalazca;

twórca m.in. transformatora wielkiej częstotliwości (tzw. cewka Tesli).

ur. 9 VII 1856

8 I 1918 (100)

Prezydent Stanów Zjednoczonych, Woodrow Wilson, przedstawił w Kongresie 14-punktowy program pokojowy. Punkt 13 mówił o niepodległości Polski.

9 I 1928 (90)

Utworzenie Ligi Ochrony Przyrody.

zm. 10 I 1778 (240)

Karol Linneusz, szw. Carl von Linné, łac. Carolus Linnaeus

Szwedzki przyrodnik, lekarz; twórca nowoczesnego sztucznego systemu klasyfikacji roślin i zwierząt; kreationista;

opisał wiele nowych gatunków roślin i zwierząt.

ur. 13 V 1707

zm. 10 I 1868 (150)

Karol Szajnocha

Historyk, publicysta, dramatopisarz;
kustosz Biblioteki im. Ossolińskich we Lwowie.

ur. 20 XI 1818 (200)

ur. 10 I 1883 (135)

Aleksiej N. Tołstoj

Rosyjski prozaik, dramaturg i publicysta, autor utworów dla dzieci.

zm. 23 II 1945

zm. 11 I 2008 (10)

Edmund Hillary

Legendarny alpinista.

ur. 29 V 1953 (65)

ur. 12 I 1628 (390)

Charles Perrault

Pisarz francuski; sławę zawdzięcza zbiorowi baśni pt. „Bajki Babci Gąski”
(m.in. o Czerwonym Kapturku, Śpiącej Królownie i Kopciuszku).

zm. 16 V 1703 (315)

ur. 12 I 1878 (140)

Ferenc Molnár

Węgierski dramaturg i prozaik.

zm. 2 IV 1952

zm. 12 I 1993 (25)

Józef Czapski

Prozaik, krytyk, artysta malarz.

ur. 3 IV 1896

ur. 13 I 1903 (115)

Irena Jurgielewiczowa

Autorka powieści, opowiadań i sztuk dla dzieci i młodzieży
oraz prac społeczno-pedagogicznych.

zm. 24 V 2003 (15)

zm. 14 I 1898 (120)

Lewis Carroll

Pisarz angielski, matematyk; autor książek dla dzieci,
z których światowy rozgłos zdobyła „Alicja w Krainie Czarów”.

ur. 27 I 1832

ur. 16 I 1933 (85)

Susan Sontag

Amerykańska pisarka, eseistka, publicystka, krytyk literacki,
pisała także sztuki teatralne i zajmowała się fotografią.

zm. 28 XII 2004

ur. 19 I 1798 (220)

Auguste Comte

Francuski filozof, socjolog i pisarz polityczny;
twórca nazwy „socjologia” i pierwszego socjologicznego systemu.

zm. 5 IX 1857

ur. 19 I 1943 (75)

Janis Joplin

Amerykańska wokalistka, gitarzystka i kompozytorka rockowa.

zm. 4 X 1970

ur. 22 I 1788 (230)

George Gordon Byron

Poeta angielski; jeden z czołowych twórców romantyzmu.

zm. 19 IV 1824

zm. 22 I 1993 (25)

Abe Kobo

Japoński prozaik, dramatopisarz i eseista.

ur. 7 III 1924

ur. 23 I 1783 (235)

Stendhal Beyle Henri

Pisarz francuski.

zm. 23 III 1842

ur. 25 I 1913 (105)

Witold Lutosławski

Kompozytor, pianista, dyrygent.

zm. 7 II 1994

ur. 25 I 1938 (80)

Włodzimierz Wysocki

Rosyjski aktor, pieśniarz i poeta.

zm. 25 VII 1980

ur. 28 I 1873 (145)

Sidonie Gabrielle Colette

Francuska powieściopisarka; autorka cyklu o Klaudynie.

zm. 3 VIII 1954

zm. 29 I 1913 (105)

Władysław Bełza

Poeta, publicysta, krytyk literacki, działacz kulturalny;
popularność zyskały jego utwory dla dzieci z tomiku „Katechizm polskiego dziecka”
ze słynnym wierszem „Kto ty jesteś? Polak mały”.

ur. 17 X 1847

zm. 29 I 1978 (40)

Stanisław Dygat

Prozaik, felietonista, dramatopisarz.

ur. 5 XII 1914

zm. 30 I 1948 (70)

Orville Wright

Amerykański konstruktor i pilot lotniczy, pionier lotnictwa silnikowego;
w 1903 r. bracia dokonali pierwszych lotów skonstruowanym przez siebie
samolotem z silnikiem spalinowym.

ur. 19 VIII 1871

zm. 30 I 1948 (70)

Mahatma Gandhi (wielki duchem)

właśc. Mohandas Karamchand Gandhi

Przywódca indyjskiego ruchu narodowego, prawnik.

ur. 2 X 1869

zm. 31 I 1933 (85)

John Galsworthy

Angielski prozaik i dramaturg; Nagroda Nobla w 1932 r.

ur. 14 VIII 1867

LUTY

ur. 1 II 1918 (100)

Ignacy Marcin Tokarczuk, biskup metropolita przemyski,
doktor filozofii, Kawaler Orderu Orła Białego

zm. 29 XII 2012

ur. 2 II 1943 (75)

Wanda Rutkiewicz

Alpinistka; weszła na Mount Everest jako trzecia kobieta i pierwsza Europejka (1978 r.);
jako pierwsza kobieta zdobyła drugi szczyt Ziemi - K2 (1986 r.)

zm. 12 (13?) V 1992

zm. 3 II 1468 (550)

Johannes Gutenberg

Niemiecki złotnik lub mincerz, uznawany za wynalazcę druku.

ur. ok. 1400

ur. 3 II 1948 (70)

Henning Mankell

Szwedzki autor kryminałów i książek dla dzieci, dziennikarz, reżyser i twórca sztuk teatralnych.

zm. 5 X 2015

zm. 6 II 1918 (100)

Gustaw Klimt

Austriacki malarz, grafik, twórca plakatów; jeden z twórców secesji wiedeńskiej.

ur. 14 VII 1862

ur. 8 II 1828 (190)

Juliusz Verne

Pisarz francuski; sławę przyniosły mu powieści podróżnicze i fantastycznonaukowe.

zm. 24 III 1905

zm. 9 II 1998 (20)

Halldor Kiljan Laxness

Pisarz islandzki; jeden z najwybitniejszych reprezentantów współczesnej literatury skandynawskiej; Nagroda Nobla w 1955 r.

ur. 23 IV 1902

ur. 10 II 1898 (120)

Bertolt Brecht

Niemiecki dramaturg, poeta, teoretyk teatru, reżyser.

zm. 14 VIII 1956

zm. 10 II 1923 (95)

Wilhelm Conrad Röntgen (Roentgen)

Fizyk niemiecki; odkrywca (1895 r.) promieniowania elektromagnetycznego, zwanego promieniowaniem rentgenowskim (przez Roentgena nazwanego promieniami X); skonstruował pierwszą lampę rentgenowską; za swoje odkrycia jako pierwszy otrzymał w 1901 r. Nagrodę Nobla w dziedzinie fizyki.

ur. 27 III 1845

zm. 11 II 1963 (55)

Sylvia Plath

Pisarka amerykańska; zaliczana do kręgu poetów konfesyjnych.

ur. 27 X 1932

zm. 12 II 1798 (220)

Stanisław August Poniatowski

Ostatni król Polski; mecenas literatury, nauki i sztuki; współtwórca Konstytucji 3 maja; abdykował po III rozbiorze.

ur. 17 I 1732

ur. 12 (13?) II 1903 (115)

Georges Simenon

Pisarz belgijski, tworzący w języku francuskim;

od 1957 r. przebywał w Szwajcarii; światową sławę przyniósł mu

cykl powieści kryminalnych, których bohaterem jest komisarz Maigret.

zm. 4 IX 1989

zm. 13 II 1883 (135)

Richard Wagner

Niemiecki kompozytor, poeta i teoretyk sztuki;

twórca dramatu muzycznego; nowator w zakresie harmonii i instrumentacji.

ur. 22 V 1813 (205)

zm. 16 II 1983 (35)

Kazimiera Iłakowiczówna

Poetka, dramatopisarka, tłumaczka.

ur. 6 VIII 1888 (130)

zm. 17 II 1673 (345)

Molier (fr. Molière), właśc. Jean-Baptiste Poquelin

Najwybitniejszy komediopisarz francuski, także aktor i reżyser teatralny.

ur. 15 I 1622

ur. 18 II 1898 (120)

Enzo Ferrari

Włoski kierowca wyścigowy i konstruktor samochodów.

zm. 14 VIII 1988 (30)

zm. 18 II 2008 (10)

Alain Robbe-Grillet

Francuski powieściopisarz,

jeden z najwybitniejszych przedstawicieli nouveau roman.

ur. 18 VIII 1922

ur. 19 II 1473 (545)

Mikołaj Kopernik

Astronom, matematyk, lekarz, prawnik, ekonomista,

kanonik kapituły warmińskiej, twórca teorii heliocentrycznej

i jeden z XVI-wiecznych prekursorów nowożytnej nauki.

zm. 24 V 1543 (475)

zm. 20 II 2003 (15)

Jerzy Passendorfer

Reżyser i scenarzysta filmowy; tworzył gł. filmy dotyczące II wojny światowej

(„Skąpani w ogniu”, „Barwy walki”).

ur. 8 IV 1923 (95)

zm. 21 II 1958 (60)

Henryk Arctowski

Podróżnik, geofizyk i geograf;

jeden z pionierów polskich badań polarnych.

ur. 15 VII 1871

ur. 22 II 1788 (230)

Arthur Schopenhauer

Filozof niemiecki; jego poglądy charakteryzuje

m.in. fenomenalistyczna teoria poznania i skrajnie pesymistyczny pogląd na świat.

zm. 21 IX 1860

ur. 22 II 1898 (120)

Karol Bunsch

Powieściopisarz historyczny, tłumacz.

zm. 24 XI 1987

zm. 22 II 1983 (35)

Mieczysław Jastrun

Poeta, prozaik, eseista, tłumacz.

ur. 29 X 1903 (115)

ur. 23 II 1883 (135)

Karl Jaspers

Niemiecki filozof i psycholog;

jeden z głównych przedstawicieli egzystencjalizmu.

zm. 26 II 1969

24 II 1928 (90)

Powstanie Biblioteki Narodowej.

zm. 25 II 1983 (35)

Tennessee Williams

Dramatopisarz amerykański.

ur. 26 III 1911

ur. 27 II 1873 (145)

Enrico Caruso

Śpiewak włoski.

zm. 2 VIII 1921

ur. 27 II 1913 (105)

Irvin Shaw

Pisarz amerykański; autor pacyfistycznej powieści „Młode lwy”.

zm. 16 V 1984

ur. 27 II 1933 (85)

Aleksander Minkowski

Prozaik, autor utworów dramatycznych,
scenariuszy telewizyjnych i słuchowisk radiowych
oraz powieści dla młodzieży.

zm. 7 III 2016

zm. 28 II 1978 (40)

Janusz Meissner

Pisarz, lotnik; autor powieści i opowiadań o tematyce lotniczej i marynistycznej.

ur. 21 I 1901

MARZEC

zm. 1 III 1938 (80)

Władysław Grabski

Działacz społeczno-polityczny, polityk i ekonomista,
1923-1925 premier i minister skarbu, przeprowadził reformę walutową.

ur. 7 VII 1874

zm. 2 III 1973 (45)

Alina Szapocznikow

Rzeźbiarka.

ur. 16 V 1926

ur. 4 III 1678 (340)

Antonio Vivaldi

Włoski kompozytor i skrzypek, ksiądz;
jeden z najwybitniejszych przedstawicieli muzyki późnego baroku.

zm. 28 VII 1741

ur. 4 III 1928 (90)

Alan Sillitoe

Angielski powieściopisarz i nowelista;
pierwsze utwory – „Z soboty na niedzielę” i „Samotność długodystansowca” –
zyskały dodatkowy rozgłos dzięki wersjom filmowym.

zm. 25 IV 2010

ur. 5 III 1908 (110)

Teodor Parnicki

Powieściopisarz; autor powieści historycznych
o problemach wielkich przełomów cywilizacyjnych
i wzajemnego przenikania kultur, religii i ras.

zm. 5 XII 1988 (30)

ur. 6 III 1908 (110)

Włodzimierz Puchalski

Reżyser i operator filmowy, fotograf;

pionier polskiego filmu popularnonaukowego o tematyce przyrodniczej.

zm. 19 I 1979

ur. 6 III 1928 (90)

Gabriel Garcia Marquez

Kolumbijski pisarz i dziennikarz; jego twórczość uważana jest

za szczytowe osiągnięcie realizmu magicznego; Nagroda Nobla w 1982 r.

zm. 17 IV 2014

zm. 6 III 2008 (10)

Gustaw Holoubek

Aktor i reżyser.

ur. 21 IV 1923 (95)

zm. 8 III 1223 (795)

Wincenty Kadłubek

(Mistrz Wincenty, zwany Kadłubkiem)

Błogosławiony, autor łacińskiej kroniki

obejmującej dzieje Polski od czasów legendarnych do 1202 r.

8 III 1968 (50)

Początek wydarzeń marcowych w Polsce.

zm. 11 III 1993 (25)

Alina Centkiewiczowa

Prozaik, autorka książek dla młodzieży, żona Czesława.

ur. 5 XII 1907

zm. 12 III 1908 (110)

Edmondo De Amicis

Pisarz włoski; autor znanej powieści dla młodzieży pt. „Serce”.

ur. 31 X 1846

ur. 12 III 1928 (90)

Edward Albee

Dramatopisarz amerykański, autor „Kto się boi Wirginii Woolf?”.

zm. 16 IX 2016

ur. 17 III 1863 (155)

Konstandinos Kawafis

Poeta grecki; przedstawiciel modernizmu.

zm. 29 IV 1933 (85)

ur. 18 III 1858 (160)

Rudolf Diesel

Inżynier niemiecki, konstruktor silników spalinowych.

zm. 29 IX 1913 (105)

zm. 18 III 1943 (75)

Helena Mniszkówna, z domu Mniszek-Tchorznicka,

ps. literacki: Helena Mniszek

Pisarka; autorka popularnych romansów („Trędowata”).

ur. 24 V 1878 (140)

zm. 19 III 2008 (10)

Arthur Charles Clarke

Twórca literatury science fiction,

współautor scenariusza legendarnego filmu Stanleya Kubricka

„2001: Odyseja kosmiczna”.

ur. 16 XII 1917

ur. 20 III 1828 (190)

Henryk Ibsen

Najwybitniejszy dramaturg norweski.

zm. 23 V 1906

zm. 7 IV 1763 (255)

Benedykt Joachim Chmielowski herbu Nałęcz

Pisarz dewocyjny, ksiądz, autor encyklopedii pt. „Nowe Ateny”.

ur. 20 lub 21 III 1700

zm. 21 III 1973 (45)

Jan Marcin Szancer

Grafik, scenograf i malarz; ilustrował m.in. książki dla dzieci.

ur. 12 XI 1902

zm. 21 III 1998 (20)

Maciej Słomczyński

Wybitny tłumacz literatury anglosaskiej, prozaik, dramaturg,

autor powieści kryminalnych i utworów dla dzieci.

Swoje powieści kryminalne podpisywał pseudonimem Joe Alex

ur. 10 IV 1920

ur. 24 III 1903 (115)

Igor Newerly, właściwie Igor Abramow-Newerly – polski pisarz i pedagog.

zm. 19 X 1987

ur. 24 III 1948 (70)

Jerzy Kukuczka

Alpinista; wytyczył nowe drogi w Tatrach i w Alpach;
wspinaczki m.in. na Alasce; drugi na świecie zdobył wszystkie (14) szczyty
o wysokości powyżej 8000 m; zginął przy próbie przejścia pd. ściany Lhotse.
zm. 24 X 1989

zm. 25 III 1918 (100)

Claude Debussy

Kompozytor francuski.

ur. 22 VIII 1862

ur. 25 III 1928 (90)

Joanna Kulmowa

Poetka, dramatopisarka, autorka książek dla dzieci, tłumaczka.

zm. 26 III 1923 (95)

Sarah Bernhardt

Francuska aktorka teatralna; legendarna postać w historii teatru.

ur. 23 X 1844

zm. 27 III 1968 (50)

Jurij Gagarin

Radziecki kosmonauta; 12 IV 1961 r. jako pierwszy człowiek
odbył lot kosmiczny po orbicie satelitarnej Ziemi w statku kosmicznym Wostok 1.

ur. 9 III 1934

ur. 28 III 1868 (150)

Maksym Gorki

Rosyjski pisarz, dramaturg i publicysta;
uważany za inicjatora realizmu socjalistycznego.

zm. 18 VI 1936

ur. 28 III 1928 (90)

Zbigniew Brzeziński

Amerykański politolog polskiego pochodzenia
w latach 1977-1981 doradca prezydenta Cartera
ds. bezpieczeństwa narodowego USA.

Kawaler Orderu Orła Białego.

zm. 26 V 2017

zm. 29 III 1963 (55)

Paola Gojawiczyńska, właściwie Apolonia Gojawiczyńska z domu Koźniewska
Polska pisarka (m.in. „Dziewczęta z Nowolipek”)

ur. 1 IV 1896

ur. 30 III 1853 (165)

Vincent van Gogh
Malarz holenderski.
zm. 29 VII 1890

KWIECIEŃ

zm. 2 XII 1918 (100)

Edmond Rostand
Dramatopisarz francuski;
sławę przyniosła mu komedia bohatera pt. „Cyrano de Bergerac”.

ur. 1 IV 1868 (150)

ur. 2 IV 1953 (65)

Krzysztof Krauze
Reżyser i scenarzysta filmowy.
zm. 24 XII 2014

ur. 4 IV 1818 (200)

Thomas Mayne Reid
Pisarz amerykański, pochodzenia irlandzkiego;
autor powieści przygodowych z życia Indian.

zm. 22 X 1883 (135)

zm. 4 IV 1968 (50)

Martin Luther King
Amerykański bojownik o prawa człowieka,
teolog, kaznodzieja, ksiądz Kościoła baptystów;
pokojowa Nagroda Nobla w 1964 r.
ur. 15 I 1929

ur. 5 IV 1908 (110)

Herbert von Karajan
Dyrygent austriacki; jeden z najwybitniejszych dyrygentów symfonicznych i operowych.
zm. 16 VII 1989

ur. 6 IV 1483 (535)

Rafaël, właśc. Raffaello Santi lub Raffaello Sanzio
Włoski malarz i architekt; jeden z najwybitniejszych artystów dojrzałego renesansu.
zm. 6 IV 1520

zm. 6 IV 1528 (490)

Albrecht Dürer
Niemiecki malarz, rysownik, grafik, teoretyk sztuki.
ur. 21 V 1471

zm. 8 IV 1918 (100)

Lucjan Rydel

Poeta, dramaturg, prozaik i tłumacz.

ur. 17 V 1870

zm. 8 IV 1973 (45)

Pablo Picasso

Pablo Ruiz Picasso, właśc. Pablo Diego José Francisco de Paula Juan Nepomuceno María de los Remedios Cipriano de la Santísima Trinidad Ruiz y Picasso

Hiszpański malarz, grafik i rzeźbiarz, działający we Francji;

jeden z najwybitniejszych twórców sztuki XX w.

ur. 25 X 1881

zm. 9 IV 1553 (465)

François Rabelais

Francuski pisarz, humanista, lekarz;

autor arcydzieła francuskiej literatury renesansowej –

fantastyczno-satyrycznej opowieści pt. „Gargantua i Pantagruel”.

ur. 1484 (?)

zm. 9 IV 1968 (50)

Zofia Kossak

Powieściopisarka, autorka utworów dla dzieci i młodzieży, publicystka;

pośmiertnie odznaczona medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”.

ur. 10 VIII 1889

ur. 13 IV 1898 (120)

Maja (Maria) Berezowska

Malarka, rysowniczką, ilustratorka i scenograf.

zm. 31 V 1978 (40)

13 IV 1943 (75)

Oficjalny komunikat Niemców o odkryciu w Katyniu

masowych grobów polskich oficerów, którzy we wrześniu 1939 r.

zostali wzięci do niewoli i w 1940 r. zamordowani przez NKWD.

zm. 16 IV 1828 (190)

Francisco José de Goya y Lucientes

Wybitny malarz i grafik hiszpański.

ur. 30 III 1746

19 IV – 16 V 1943 (75)

Powstanie w getcie warszawskim.

zm. 19 IV 1983 (35)

Jerzy Andrzejewski
Powieściopisarz, krytyk literacki i teatralny, publicysta.
ur. 19 VIII 1909

zm. 19 IV 1988 (30)

Jonasz Kofta
Poeta, satyryk, autor utworów dramatycznych, tekstów piosenek;
współzałożyciel kabaretów Hybrydy i Pod Egidą,
współtwórca radiowych audycji satyrycznych („60 minut na godzinę”).
ur. 28 XI 1942

zm. 19 IV 1998 (20)

Octavio Paz
Meksykański poeta, eseista i publicysta; Nagroda Nobla w 1990 r.
ur. 31 III 1914

ur. 20 IV 1893 (125)

Joan Miró
Hiszpański malarz, grafik i rzeźbiarz.

zm. 25 XII 1983 (35)

ur. 24 IV 1938 (80)

Zofia Nasierowska
Fotograficzka, specjalizująca się w fotografii portretowej.
zm. 3 X 2011

ur. 25 IV 1918 (100)

Ella Fitzgerald
Amerykańska wokalistka; jedna z najwybitniejszych śpiewaczek w historii jazzu.
zm. 15 VI 1996

ur. 26 IV 1798 (220)

Eugène Delacroix
Malarz francuski; najwybitniejszy przedstawiciel romantyzmu w sztuce europejskiej.
zm. 13 VIII 1863 (155)

ur. 26 IV 1903 (115)

Anna Kowalska
Powieściopisarka, nowelistka.
zm. 7 III 1969

ur. 28 IV 1948 (70)

Terry Pratchett
Angielski pisarz fantasy i science fiction, autor cyklu „Świat Dysku”.
zm. 12 III 2015

zm. 30 IV 1883 (135)

Edouard Manet

Francuski malarz i grafik; jeden z prekursorów malarstwa nowoczesnego.

ur. 23 I 1832

MAJ

ur. 1 V 1923 (95)

Joseph Heller

Pisarz amerykański, pochodzenia żydowskiego;

autor m.in. groteskowo-satyrycznej powieści wojennej pt. „Paragraf 22”.

zm. 13 XII 1999

ur. 5 V 1813 (205)

Søren Aabye Kierkegaard

Filozof duński; prekursor egzystencjalizmu.

zm. 11 XI 1855

ur. 6 V 1918 (100)

Stanisław Grzesiuk

Autor wspomnień, popularny wykonawca warszawskich ballad podwórkowych.

zm. 21 I 1963 (55)

ur. 6 V 1908 (110)

Jan Kreczmar

Aktor, reżyser teatralny.

zm. 29 VIII 1972

ur. 7 V 1833 (185)

Johannes Brahms

Niemiecki kompozytor, pianista i dyrygent,
przedstawiciel muzyki późnego romantyzmu.

zm. 3 IV 1897

ur. 7 V 1868 (150)

Stanisław Przybyszewski

Dramaturg, powieściopisarz, autor poematów prozą, eseista.

zm. 23 XI 1927

ur. 8 V 1828 (190)

Jean Henri Dunant

Szwajcarski filantrop, pacyfista;

współtwórca Czerwonego Krzyża;

pierwsza pokojowa Nagroda Nobla w 1901 r. (wraz z F. Passym).

zm. 30 X 1910

zm. 8 V 1903 (115)

Paul Gauguin

Malarz francuski; przedstawiciel postimpresjonizmu.

ur. 7 VI 1848 (170)

ur. 9 V 1883 (135)

José Ortega y Gasset

Hiszpański filozof kultury, socjolog i eseista.

zm. 18 X 1955

zm. 10 V 1993 (25)

Andrzej Waligórski

Aktor, poeta, satyryk, dziennikarz;

długoletni współpracownik Polskiego Radia we Wrocławiu.

ur. 20 X 1926

zm. 11 V 1973 (45)

Bohdan Arct

Syn Zygmunta, księgarza i wydawcy, oraz Marii z domu Buyno,

autorki powieści dla młodzieży,

prozaik, popularyzator lotnictwa.

ur. 27 V 1914

zm. 12 V 2008 (10)

Irena Sendlerowa

Działaczka społeczna; w 1942 r. organizatorka akcji ratowania dzieci

z getta i umieszczania ich w polskich rodzinach, sierocińcach i klasztorach;

odznaczona medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”.

ur. 15 II 1910

ur. 14 V 1928 (90)

Władysław Hasiór

Artysta rzeźbiarz.

zm. 14 VII 1999

ur. 14 V 1958 (60)

Andrzej Grubba

Najwybitniejszy polski tenisista stołowy.

zm. 21 VII 2005

zm. 14 V 1998 (20)

Frank Sinatra

Amerykański piosenkarz i aktor.

ur. 12 XII 1915

zm. 23 V 1883 (135)

Cyprian Kamil Norwid
Poeta, dramatopisarz, prozaik,
zajmował się także grafiką, rzeźbą i malarstwem.
ur. 24 IX 1821

zm. 23 V 1998 (20)

Tony Halik, właściwie Mieczysław Sędzimir Antoni Halik
Podróżnik, dziennikarz, pisarz, operator filmowy,
fotograf, autor programów telewizyjnych.
ur. 24 I 1921

zm. 26 V 2008 (10)

Sydney Pollack
Amerykański reżyser i producent filmowy, aktor.
ur. 1 VII 1934

ur. 28 V 1908 (110)

Ian Fleming
Angielski pisarz;
twórca popularnej postaci Jamesa Bonda,
brytyjskiego agenta służb specjalnych, oznaczonego numerem 007.
zm. 12 VIII 1964

29 V 1953 (65)

Nowozelandczyk Edmund Hillary i nepalski Szerpa Norkay Tenzing
dokonali pierwszego oficjalnego wejścia na najwyższy szczyt Ziemi –
Mount Everest (8848 m n.p.m.).

zm. 30 V 1778 (240)

Volter (Voltaire), właśc. François-Marie Arouet
Francuski pisarz, filozof i historyk;
czołowa postać oświecenia, autor m.in. powiastek filozoficznych („Kandyd”).
ur. 21 XI 1694

ur. 30 (31?) V 1913 (105)

Monika Żeromska
Córka Stefana Żeromskiego, malarka i pisarka.
zm. 4/5 X 2001

ur. 31 V 1913 (105)

Jerzy Wasowski
Kompozytor, aranżer, aktor; popularność zyskał jako twórca i wykonawca
(wraz z J. Przyborą) Kabaretu Starszych Panów, dla którego skomponował wiele
popularnych piosenek („Kaziu, zakochaj się”, „Wesołe jest życie staruszka”).
zm. 29 IX 1984

CZERWIEC

zm. 1 VI 2008 (10)

Yves Saint- Laurent
Francuski projektant mody.
ur. 1 VIII 1936

ur. 3 VI 1793 (225)

Antoni Malczewski
Poeta; autor pierwszej polskiej powieści poetyckiej pt. „Maria”.
zm. 2 V 1826

zm. 3 VI 2003 (15)

Antoni Marianowicz
Satyryk, poeta, tłumacz, twórca adaptacji dla teatrów komediowych i muzycznych, prozaik, autor książek dla dzieci.
ur. 4 I 1924

zm. 4 VI 1798 (220)

Casanova, Giacomo Girolamo Casanova, kawaler de Seingalt
Pamiętnikarz włoski, piszący w jęz. francuskim;
swobodnemu trybowi życia, zamiłowaniami do podróży
i głośnym przygodom miłosnym zawdzięczał opinię awanturnika i uwodziciela.
ur. 2 IV 1725

ur. 5 VI 1898 (120)

Federico García Lorca
Hiszpański poeta i dramaturg;
jeden z najwybitniejszych przedstawicieli hiszpańskiej literatury XX w.
zm. 19 VIII 1936

zm. 6 VI 1818 (220)

Jan Henryk Dąbrowski
Generał, twórca Legionów Polskich we Włoszech;
organizator powstania w Wielkopolsce w 1806 r.;
uczestnik kampanii napoleońskich; autor pamiętników.
ur. 2 VIII 1755

ur. 10 VI 1938 (80)

Violetta Villas, właściwie Czesława Gospodarek
Artystka estradowa, aktorka filmowa, teatralna i rewiowa
kompozytorka i autorka tekstów.
zm. 5 XII 2011

ur. 12 VI 1878 (140)

James Oliver Curwood

Amerykański pisarz i dziennikarz;

autor powieści ukazujących życie zwierząt

oraz przygody Indian, Eskimosów i traperów w puszczach dalekiej Północy.

zm. 13 VIII 1927

ur. 14 VI 1933 (85)

Jerzy Kosiński

Pisarz amerykański, pochodzenia żydowskiego,

urodzony w Polsce; od 1957 r. w USA.

zm. 3 V 1991

zm. 14 VI 1968 (50)

Salvatore Quasimodo

Poeta włoski; Nagroda Nobla w 1959 r.

ur. 20 VIII 1901

ur. 15 VI 1843 (175)

Edvard Grieg

Norweski kompozytor, dyrygent i pianista.

zm. 4 IX 1907

zm. 17 VI 1983 (35)

Miron Białoszewski

Poeta, prozaik.

ur. 30 VI 1922

ur. 19 VI 1623 (395)

Blaise Pascal

Francuski filozof, matematyk, fizyk i pisarz.

zm. 19 VIII 1662

zm. 19 VI 1928 (90)

Roald Amundsen

Norweski badacz polarny, zdobywca bieguna południowego.

ur. 16 VII 1872

zm. 19 VI 1993 (25)

William Golding

Pisarz angielski; Nagroda Nobla w 1983 r.

ur. 19 IX 1911

ur. 20 VI 1793 (225)

Aleksander Fredro

Najwybitniejszy komediopisarz polski, poeta, pamiętnikarz.

zm. 15 VII 1876

zm. 20 VI 2003 (15)

Zofia Hertz

Jedna z głównych postaci Instytutu Literackiego w Paryżu i najbliższa współpracowniczka Jerzego Giedroycia, autorka „Kultury”, tłumaczka, żona Zygmunta.

ur. 27 II 1911

ur. 22 VI 1878 (140)

Janusz Korczak, właściwie Henryk Goldszmit, ps. „Stary Doktor” lub „Pan Doktor”

Pisarz, pedagog, działacz społeczny, lekarz; organizator i kierownik Domu Sierot dla dzieci żydowskich w Warszawie; zginął wraz z wychowankami w obozie zagłady w Treblince.

zm. VIII 1942

ur. 22 VI 1898 (120)

Erich Maria Remarque

Pisarz niemiecki; autor powieści pacyfistycznych.

zm. 25 IX 1970

ur. 24 lub 28 VI 1838 (180)

Jan Matejko

Malarz; najwybitniejszy przedstawiciel polskiego malarstwa historycznego.

zm. 1 XI 1893 (125)

ur. 25 VI 1903 (115)

George Orwell, właściwie Eric Arthur Blair

Angielski pisarz, publicysta; analityk i demaskator mechanizmów zniewolenia człowieka w totalitarnym systemie komunistycznym.

zm. 21 I 1950

zm. 26 VI 2008 (10)

Maria Dembowska

Nestorka polskiego bibliotekarstwa, bibliografii i informacji naukowej.

ur. 15 XI 1914

ur. 29 VI 1798 (220)

Giacomo Leopardi

Poeta włoski; jeden z gł. twórców romantyzmu.

zm. 14 VI 1837

ur. 29 VI 1898 (120)

Zenon Kosidowski

Prozaik, poeta, krytyk.

zm. 14 IX 1978 (40)

zm. 29 VI 2003 (15)

Katherine Hepburn

Aktorka amerykańska; laureatka czterech Oscarów.

ur. 9 XI 1907

zm. 29 VI 2008 (10)

Anka Kowalska

Poetka, powieściopisarka, dziennikarka,
działaczka opozycji demokratycznej w PRL-u.

ur. 22 II 1932

LIPIEC

zm. 2 VII 1778 (240)

Jean-Jacques Rousseau

Francuski pisarz, filozof, teoretyk wychowania.

ur. 28 VI 1712

ur. 2 VII 1923 (95)

Wisława Szymborska

Poetka, felietonistka;

Nagroda Nobla w 1996 r. za „poezję, która z ironiczną precyzją pozwala
wydobyć historyczny i biologiczny kontekst fragmentów ludzkiej rzeczywistości”.

zm. 1 II 2012

ur. 3 VII 1883 (135)

Franz Kafka

Pisarz austriacki, pochodził z rodziny żydowskiej osiadłej w Czechach.

zm. 3 VI 1924

ur. 3 VII 1928 (90)

Jan Machulski

Aktor, reżyser, pedagog, ojciec Juliusza.

zm. 20 XI 2008 (10)

zm. 3 VII 2003 (15)

Sat-Okh (w języku shawnee Długie Pióro)

Stanisław Supłatowicz, ps. „Kozak”

Pisarz; syn Polki i Indianina.

ur. 15 IV 1920

zm. 4 VII 1998 (20)

Janusz Przymanowski

Pisarz i publicysta, pułkownik; autor dydaktyczno-propagandowych utworów
dla młodzieży o walce żołnierzy polskich i sowieckich („Czterej pancerni i pies”).

ur. 20 I 1922

zm. 6 VII 1893 (125)

Guy de Maupassant

Pisarz francuski; jeden z głównych przedstawicieli naturalizmu.

ur. 5 VIII 1850

ur. 6 VII 1923 (95)

Wojciech Witold Jaruzelski

Polski polityk i dowódca wojskowy, działacz komunistyczny, przewodniczący Rady Państwa PRL (1985-1989), prezydent PRL (1989) i prezydent RP (1989-1990); generał armii Wojska Polskiego.

W nocy z 12/13 grudnia 1981 stanął na czele Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego, która wprowadziła stan wojenny.

zm. 25 V 2014

ur. 8 VII 1838 (180)

Ferdinand von Zeppelin

Konstruktor niemiecki; w 1900 r. zbudował pierwszy sterowiec o konstrukcji sztywnej.

zm. 8 III 1917

ur. 12 VII 1908 (110)

Eryk Lipiński

Grafik i dziennikarz; zajmował się rysunkiem satyrycznym i karykaturą polityczną, ilustracją książkową, plakatem i scenografią; współzałożyciel i redaktor „Szpilek”.

zm. 27 IX 1991

zm. 13 VII 2008 (10)

Bronisław Geremek

Historyk i polityk.

ur. 6 III 1932

ur. 14 VII 1918 (100)

Ingmar Bergman

Szwedzki reżyser filmowy, teatralny, telewizyjny i radiowy, scenarzysta i dramaturg.

zm. 30 VII 2007

ur. 18 VII 1918 (100)

Nelson Mandela

Południowoafrykański polityk, jeden z przywódców ruchu przeciw apartheidowi, działacz na rzecz praw człowieka; pokojowa Nagroda Nobla w 1993 r.

zm. 5 XII 2013 (5)

ur. 19 VII 1893 (125)

Włodzimierz Majakowski

Rosyjski poeta i dramatopisarz; jeden z twórców futuryzmu.

zm. 14 IV 1930

zm. 19 VII 1958 (60)

Karol Adwentowicz

Aktor, reżyser; w 1903 r. założył we Lwowie jedną z pierwszych polskich amatorskich scen robotniczych; uznawany za największego polskiego aktora tragicznego pierwszej połowy XX wieku.

ur. 20 X 1871

ur. 23 VII 1888 (130)

Raymond Chandler

Powieściopisarz amerykański; autor powieści detektywistycznych.

zm. 26 III 1959

ur. 26 VII 1928 (90)

Stanley Kubrick

Amerykański reżyser, scenarzysta i producent filmowy.

zm. 7 III 1999

zm. 28 VII 1998 (20)

Zbigniew Herbert

Poeta, dramatopisarz, eseista.

ur. 29 X 1924

zm. 29 VII 1983 (35)

Luis Buñuel

Hiszpański reżyser i scenarzysta filmowy; czołowy przedstawiciel nurtu surrealistycznego w kinie lat 20.

ur. 22 II 1900

ur. 30 VII 1818 (200)

Emily Brontë

Pisarka angielska, siostra Anne i Charlotte.

zm. 19 XII 1848 (170)

ur. 30 VII 1928 (90)

Wojciech Siemion

Aktor.

zm. 24 IV 2010

zm. 31 VII 1953 (65)

Kornel Makuszyński

Powieściopisarz, poeta, felietonista, krytyk teatralny, autor książek dla dzieci i młodzieży.

ur. 8 I 1884

SIERPIEŃ

zm. 2 VIII 1788 (230)

Thomas Gainsborough

Malarz; jeden z najwybitniejszych portrecistów i pejzażystów angielskich.

ur. 14 V 1727

ur. 2 VIII 1923 (95)

Szimon Peres, ur. jako Szymon Perski

Izraelski polityk, prezydent Izraela w latach 2007-2014 ;

laureat Pokojowej Nagrody Nobla w 1994 r.

zm. 28 IX 2016

ur. 9 VIII 1963 (55)

Whitney Houston

Amerykańska piosenkarka muzyki pop, aktorka.

zm. 11 II 2012

ur. 13 VIII 1933 (85)

Jerzy Grotowski

Reżyser teatralny, badacz i reformator sztuki aktorskiej;

współzałożyciel (z Ludwikiem Flaszenem) i kierownik Teatru Laboratorium.

zm. 14 I 1999

ur. 15 VIII 1858 (160)

Edith Nesbit

Pisarka angielska; autorka popularnych opowieści dla dzieci.

zm. 4 V 1924

zm. 15 VIII 2013 (5)

Sławomir Mrożek

Dramatopisarz, prozaik, satyryk, rysownik.

ur. 29 VI 1930

zm. 16 VIII 2008 (10)

Anna Świderkówna

Filolog klasyczny, papirolog, historyk, znawczyni Biblii, tłumaczka.

ur. 5 XII 1925

ur. 18 VIII 1943 (75)

Karin Stanek

Piosenkarka, wokalistka zespołu Czerwono-Czarni;

w roku 1976 wyjechała do Niemiec, gdzie mieszkała aż do śmierci.

zm. 15 II 2011

20/21 VIII 1968 (50)

Wkroczenie wojsk Układu Warszawskiego do Czechosłowacji.

zm. 23 VIII 1893 (125)

Michał Elwiro Andriolli
Rysownik, ilustrator, malarz.
ur. 2 XI 1836

ur. 24 VIII 1858 (160)

Wacław Sieroszewski, ps. „Wacław Sirko”
Prozaik, publicysta, reporter, autor utworów dla młodzieży.
zm. 20 IV 1945

ur. 25 VIII 1938 (80)

Frederick Forsyth
Angielski powieściopisarz i dziennikarz;
autor poczytnych powieści sensacyjnych typu political fiction („Dzień Szakala”).

25-28 VIII 1948 (70)

We Wrocławiu obradował Kongres Intelktualistów w Obronie Pokoju;
uczestniczyli w nim delegaci z 45 państw.

zm. 26 VIII 1938 (80)

Teodor Axentowicz
Malarz; uprawiał malarstwo rodzajowe, gł. sceny z życia wsi.
ur. 13 V 1859

ur. 26 VIII 1943 (75)

Tadeusz Nalepa
Wokalista i gitarzysta bluesowy, kompozytor piosenek, twórca grupy Breakout
zm. 4 III 2007

zm. 26 VIII 1958 (60)

Tadeusz Mikulski
Historyk literatury, bibliotekarz, bibliograf;
współzałożyciel Instytutu Badań Literackich PAN,
od 1952 r. red. nacz. „Pamiętnika Literackiego”.
ur. 17 I 1909

ur. 29 VIII 1958 (60)

Michael Jackson
Amerykański wokalista, pianista i kompozytor rockowy, także tancerz.
zm. 25 VI 2009

ur. 30 VIII 1938 (80)

Dorota Terakowska
Pisarka i dziennikarka.
zm. 4 I 2004

zm. 30 VIII 2013 (5)

Seamus Heaney

Irlandzki poeta, eseista; Nagroda Nobla w 1995 r.

ur. 13 IV 1939

WRZESIEŃ

ur. IX 1853 (165)

Antonina Domańska

Autorka książek dla dzieci i młodzieży, tłumaczka.

zm. 26 I 1917

zm. 2 IX 1973 (45)

J. R. R. (John Ronald Reuel) Tolkien

Angielski pisarz i filolog;

sławę międzynarodową przyniosła mu epopeja „Władca Pierścieni”.

ur. 3 I 1892

zm. 6 IX 1998 (20)

Akira Kurosawa

Japoński reżyser i scenarzysta filmowy; jeden z najwybitniejszych twórców kina.

ur. 23 III 1910

ur. 9 IX 1828 (180)

Lew Tołstoj

Rosyjski prozaik, dramatopisarz, myśliciel, krytyk literacki.

zm. 20 XI 1910

zm. 9 IX 2003 (15)

Leni Riefenstahl

Niemiecka reżyser, jedna z najbardziej kontrowersyjnych artystek filmowych XX w.;

sławę zdobyła dzięki filmowi o Igrzyskach Olimpijskich w 1936 r. w Berlinie.

ur. 22 VIII 1902

ur. 11 IX 1838 (180)

Adam Asnyk ps. Jan Stożek, El...y

Poeta i dramatopisarz.

zm. 2 VIII 1897

ur. 12 IX 1888 (130)

Maurice Chevalier

Francuski piosenkarz, tancerz, aktor teatralny i filmowy.

zm. 1 I 1972

zm. 17 IX 1863 (155)

Józef Korzeniowski
Pisarz i pedagog.
ur. 19 III 1797

ur. 19 IX 1908 (110)

Mika Waltari
Pisarz fiński; światowy rozgłos zyskały
jego powieści historyczne („Egipcjanin Sinuhe”);
ponadto zbiory bajek, nowele i dramaty.
zm. 26 VIII 1979

zm. 20 IX 1863 (155)

Jacob Grimm
Niemiecki filolog; twórca germańskiego językoznawstwa porównawczego;
wraz z bratem Wilhelmem wydali zbiór bajek.
ur. 4 I 1785

ur. 20 IX 1878 (140)

Upton Sinclair
Powieściopisarz amerykański;
działacz społeczny związany z ruchem socjalistycznym.
zm. 25 XI 1968 (50)

zm. 23 IX 1968 (50)

Pio z Pietrelciny, właśc. Francesco Forgione, znany jako Święty Ojciec Pio
Ksiądz, mistyk, stygmatyk, kapucyn.
ur. 25 V 1887

zm. 23 IX 1973 (45)

Pablo Neruda
Poeta chilijski; Nagroda Nobla w 1971 r.
ur. 12 VII 1904

ur. 26 IX 1888 (130)

Thomas Stearns Eliot
Anglo-amerykański poeta, dramaturg i krytyk literacki;
wywarł ogromny wpływ na poezję XX w.; Nagroda Nobla w 1948 r.
zm. 4 I 1965

ur. 26 IX 1898 (120)

George Gershwin
Amerykański kompozytor i pianista.
zm. 11 VII 1937

zm. 26 IX 1978 (40)

Jan Parandowski
Powieściopisarz, eseista, tłumacz.
ur. 11 V 1895

zm. 28 IX 2003 (15)

Elia Kazan, właściwie Elia Kazanjoglous
Amerykański reżyser, aktor, pisarz i scenarzysta filmowy, pochodzenia greckiego.
ur. 7 IX 1909

zm. 30 IX 1908 (110)

Karol Estreicher
Ojciec Stanisława, bibliotekarz, bibliograf, historyk literatury i teatru, publicysta.
ur. 22 XI 1827

zm. 30 IX 2003 (15)

Zbigniew Lengren
Rysownik, satyryk, karykaturzysta, autor aforyzmów i fraszek;
twórca sympatycznej postaci profesora Filutka, którego przygody zamieszczał
przez ponad pięćdziesiąt lat w „Przekroju”.
ur. 2 II 1919

PAŹDZIERNIK

zm. 2 X 1968 (50)

Marcel Duchamp
Malarz i rzeźbiarz francuski.
ur. 28 VII 1887

zm. 2 X 1998 (20)

Jerzy Bińczycki
Aktor.
ur. 6 IX 1937

zm. 4 X 1993 (25)

Jerzy Broszkiewicz
Prozaik, dramaturg, krytyk muzyczny, publicysta, scenarzysta filmowy.
ur. 6 VI 1922

ur. 5 X 1713 (305)

Denis Diderot
Francuski filozof, pisarz, krytyk literatury i sztuki;
jeden z czołowych przedstawicieli oświecenia,
gł. redaktor Wielkiej Encyklopedii Francuskiej.
zm. 31 VII 1784

zm. 7 X 1943 (75)

Eugeniusz Bodo, właśc. Bohdan Eugène Junod
Aktor, reżyser.
ur. 29 XII 1899

zm. 7 X 2013 (5)

Joanna Chmielewska, właściwie Irena Barbara Kuhn
Pisarka; autorka popularnych powieści sensacyjno-humorystycznych.
ur. 2 IV 1932

zm. 8 X 1978 (40)

Jacques Brel
Belgijski pieśniarz, kompozytor, poeta,
aktor filmowy i reżyser, działający we Francji.
ur. 8 IV 1929

zm. 9 X 2013 (5)

Edmund Niziurski
Prozaik, autor książek dla dzieci i młodzieży,
scenariuszy filmowych i telewizyjnych oraz słuchowisk.
ur. 10 VII 1925

ur. 10 X 1813 (205)

Giuseppe Verdi
Kompozytor włoski; jeden z największych kompozytorów operowych w historii.
zm. 27 I 1901

zm. 11 X 1963 (55)

Edith Piaf
Francuska piosenkarka i aktorka.
ur. 19 XII 1915

zm. 11 X 1963 (55)

Jean Cocteau
Francuski poeta, dramaturg, prozaik, krytyk literacki, scenarzysta i reżyser filmowy.
ur. 5 VII 1889

zm. 13 X 2013 (5)

Margaret Thatcher
Brytyjski polityk, premier Wielkiej Brytanii w latach 1979-1990.
ur. 8 IV 1925

zm. 14 X 1243 (775)

Św. Jadwiga
Księżna śląska, żona Henryka I Brodatego, matka m.in. Henryka II Pobożnego,
w 1267 r. kanonizowana.
ur. między 1178 a 1180

14 X 1773 (245)

Powstała Komisja Edukacji Narodowej,
pierwsza w Polsce i Europie centralna państwowa władza oświatowa.

ur. 16 X 1888 (130)

Eugene O'Neill
Dramatopisarz amerykański; Nagroda Nobla w 1936 r.

zm. 27 XI 1953 (65)

16 X 1978 (40)

Jan Paweł II papież Wojtyła Karol
Arcybiskup metropolita krakowski kardynał Karol Wojtyła
został wybrany na papieża, przyjął imię Jan Paweł II.

ur. 17 X 1918 (100)

Rita Hayworth
Amerykańska aktorka filmowa.
zm. 14 V 1987

ur. 21 X 1833 (185)

Alfred Nobel
Szwedzki chemik i przemysłowiec; wynalazca dynamitu;
fundator Nagrody Nobla.
zm. 10 XII 1896

ur. 25 X 1838 (180)

Georges Bizet
Kompozytor francuski.
zm. 3 VI 1875

ur. 25 X 1888 (130)

Richard Evelyn Byrd
Amerykański admirał, lotnik i badacz polarny;
w 1929 r. pierwszy przeleciał nad biegunem południowym;
kierował czterema wielkimi wyprawami antarktycznymi.
zm. 11 III 1957

zm. 28 X 2013 (5)

Tadeusz Mazowiecki
Polityk, publicysta; ostatni premier PRL
i pierwszy premier III Rzeczypospolitej (w latach 1989-1990).
ur. 18 IV 1927

zm. 29 X 2008 (10)

William Wharton, właściwie Albert William du Aime
Amerykański pisarz i malarz.
ur. 7 XI 1925

ur. 31 X 1908 (110)

Simon Wiesenthal

Żydowski pisarz i dziennikarz;

zajmował się poszukiwaniem hitlerowskich zbrodniarzy wojennych i zbieraniem informacji o Holokauście.

zm. 20 IX 2005

zm. 31 X 1993 (25)

Federico Fellini

Włoski reżyser i scenarzysta filmowy; jeden z najwybitniejszych twórców kina.

ur. 20 I 1920

LISTOPAD

zm. 6 XI 1893 (125)

Piotr Czajkowski

Rosyjski kompozytor, dyrygent, pedagog.

ur. 7 V 1840

ur. 7 XI 1913 (105)

Albert Camus

Francuski pisarz, eseista i publicysta; Nagroda Nobla w 1957 r.

zm. 4 I 1960

ur. 9 XI 1818 (200)

Iwan Turgieniew

Pisarz rosyjski; jeden z głównych przedstawicieli rosyjskiego realizmu krytycznego; mistrz analizy psychologicznej.

zm. 3 IX 1883 (135)

zm. 9 XI 1918 (100)

Guillaume Apollinaire de Kostrowitzky, właśc. Wilhelm Apolinary Kostrowicki

Francuski poeta i prozaik, pochodzenia polskiego.

ur. 26 VIII 1880

zm. 9 XI 2008 (10)

Stanisław Różewicz

Reżyser i scenarzysta filmowy.

ur. 16 VIII 1924

ur. 10 XI 1483 (535)

Marcin Luter

Niemiecki teolog i reformator religijny; gł. twórca luteranizmu.

zm. 18 II 1546

11 XI 1918 (100)

Odzyskanie niepodległości przez Polskę po 123 latach niewoli.

ur. 11 XI 1928 (90)

Carlos Fuentes

Prozaik i eseista meksykański.

zm. 15 V 2012

zm. 11 XI 1988 (30)

Jan Himilbach

Prozaik, scenarzysta, aktor filmowy.

ur. 30 XI 1931

zm. 12 XI 1978 (40)

Tadeusz Fijewski

Aktor.

ur. 14 VII 1911

ur. 13 XI 1898 (120)

Leopold Okulicki Niedźwiadek

Generał, cichociemny;

1944-1945 dowódca AK – Komendant Sił Zbrojnych w Kraju.

zm. 24 XII 1946

ur. 14 XI 1878 (140)

Leopold Staff

Poeta, dramaturg, tłumacz.

zm. 31 V 1957

zm. 15 XI 2008 (10)

Janusz Christa

Twórca komiksów, rysownik i scenarzysta,
autor m.in. słynnych przygód Kajka i Kokosza

ur. 19 VII 1934

zm. 16 XI 1868 (150)

Samuel Orgelbrand

Księgarz i wydawca;

nakładca 28-tomowej Encyklopedii powszechnej (1859-1868).

ur. 1810

zm. 19 XI 1828 (190)

Franz Schubert

Austriacki kompozytor;

jeden z głównych przedstawicieli romantyzmu w muzyce.

ur. 31 I 1797

ur. 20 XI 1858 (160)

Selma Lagerlöf

Pisarka szwedzka; popularność zyskała dzięki podręcznikowi do nauki geografii Szwecji pt. „Cudowna podróż”; Nagroda Nobla w 1909 r.

zm. 16 III 1940

zm. 20 XI 1998 (20)

Marian Brandys

Pisarz historyczny, eseista, publicysta.

ur. 25 I 1912

ur. 21 XI 1893 (125)

Władysław Strzemiński

Malarz i teoretyk sztuki.

zm. 26 XII 1952

ur. 21 XI 1953 (65)

Jan Skrzek

Muzyk i kompozytor bluesowy.

zm. 29 I 2015

ur. 22 XI 1928 (90)

Krystyna Siesicka

Autorka książek dla młodzieży.

zm. 3 VII 2015

zm. 22 XI 1963 (55)

C.S. Lewis, właśc. Clive Staples Lewis, pseud. Jack

Angielski pisarz, filozof moralista, historyk i krytyk literacki;

twórca powieści fantastycznonaukowych i baśni dla dzieci.

ur. 29 XI 1898 (120)

zm. 22 XI 1963 (55)

Aldous Huxley

Pisarz angielski, eseista.

ur. 26 VII 1894

zm. 22 XI 1963 (55)

John Fitzgerald Kennedy

Polityk amerykański, prezydent w l. 1961 - 1963;

przeciwstawiał się dyskryminacji rasowej i popierał ruch praw obywatelskich.

ur. 29 V 1917

ur. 23 XI 1798 (220)

Klementyna Hoffmanowa z Tańskich
Pisarka i pedagog; założycielka i red. pierwszego polskiego
pisma dziecięcego „Rozrywki dla Dzieci”.
zm. 21 IX 1845

24 XI 1838 (180)

Podpisanie aktu fundacyjnego Biblioteki Polskiej w Paryżu.

zm. 25 XI 1993 (25)

Anthony Burgess
Angielski pisarz, krytyk literacki i kompozytor;
autor „Mechanicznej pomarańczy”.
ur. 25 II 1917

GRUDZIEŃ

XII 1513 (505)

Ukazała się pierwsza polska książka drukowana –
„Raj duszny”, przełożony z języka łacińskiego przez Biernata z Lublina.

ur. 3 XII 1923 (95)

Maria Callas Maria Callas, właśc. Cecilia Sophia Anna Maria Kalogeropoulou,
Maria Meneghini Callas
Grecka śpiewaczka, primadonna operowa.
zm. 16 IX 1977

zm. 6 XII 1953 (65)

Konstanty Ildefons Gałczyński
Poeta, prozaik, dramatopisarz, tłumacz.
ur. 23 I 1905

zm. 8 XII 1903 (115)

Herbert Spencer
Angielski filozof i socjolog; jeden z twórców socjologii.
ur. 27 IV 1820

ur. 8 XII 1943 (75)

Jim Morrison
Amerykański wokalista i kompozytor, autor tekstów piosenek,
poeta, założyciel rockowej grupy The Doors.
zm. 3 VII 1971

ur. 11 XII 1918 (100)

Aleksander Sołżenicyn

Rosyjski pisarz, myśliciel i publicysta; więzień łagrów i zesłaniec;
słynny cykl „Archipelag GUŁag 1918 – 1956”; Nagroda Nobla w 1970 r.

zm. 3/4 VIII 2008 (10)

ur. 11 XII 1918 (100)

Zygmunt Kałużyński

Krytyk filmowy, publicysta.

zm. 30 IX 2004

ur. 12 XII 1863 (155)

Edvard Munch

Norweski malarz i grafik;

jego twórczość wywarła silny wpływ

na malarstwo europejskie pocz. XX w., będąc jednym z głównych źródeł ekspresjonizmu.

zm. 23 I 1944

ur. 14 XII 1913 (105)

Artur Sandauer

Krytyk literacki, prozaik, tłumacz.

zm. 14 VII 1989

ur. 16 XII 1928 (90)

Philip K. Dick

Pisarz amerykański; jeden z czołowych przedstawicieli science fiction.

zm. 2 III 1982

ur. 17 XII 1903 (115)

Erskine Caldwell

Amerykański pisarz i publicysta.

zm. 11 IV 1987

zm. 20 XII 1963 (55)

Gustaw Morcinek

Pisarz i działacz społeczny; związany ze Śląskiem.

ur. 25 VIII 1891

zm. 20 XII 1968 (50)

John Steinbeck

Amerykański pisarz i reporter; Nagroda Nobla w 1962 r.

ur. 27 II 1902

zm. 20 XII 1968 (50)

Max Brod

Pisarz austriacki; przyjaciel i biograf F. Kafki, wydawca jego dzieł.

ur. 27 V 1884

ur. 23 XII 1858 (160)

Giacomo Puccini
Włoski kompozytor operowy.
zm. 29 XI 1924

zm. 23 XII 1998 (20)

Anatolij Rybakow
Pisarz rosyjski; autor przygodowych powieści dla młodzieży.
ur. 14 I 1911

ur. 24 XII 1798 (220)

Adam Mickiewicz
Wybitny poeta, twórca polskiego romantyzmu,
wyraziciel idei wyzwoleniczych i mesjanistycznych.
zm. 26 XI 1855

zm. 24 XII 1863 (155)

William Makepeace Thackeray
Powieściopisarz angielski, wybitny realista i satyryk.
ur. 18 VII 1811

ur. 24 XII 1883 (135)

Stefan Jaracz
Aktor, reżyser.
zm. 11 VIII 1945

zm. 24 XII 2008 (10)

Harold Pinter
Angielski dramatopisarz, reżyser teatralny i scenarzysta filmowy;
Nagroda Nobla w 2005 r.
ur. 10 X 1930

zm. 25 XII 1938 (80)

Karel Čapek
Pisarz czeski.
ur. 9 I 1890

zm. 26 XII 1923 (95)

Włodzimierz Tetmajer
Malarz, poeta i prozaik, publicysta, działacz ludowy.
ur. 31 XII 1861

ur. 26 XII 1923 (95)

Ludmiła Marjańska
Poetka, prozaik, tłumaczka, autorka utworów dla dzieci i młodzieży.
zm. 17 X 2005

zm. 27 XII 1953 (65)

Julian Tuwim

Poeta i tłumacz; współtwórca grupy poetyckiej Skamander;
wiersze dla dzieci, szkice literackie, zbiory osobliwości obyczajowo-literackich,
antologie, przekłady głównie klasyki rosyjskiej.

ur. 13 IX 1894

zm. 27 XII 1993 (25)

Janina Hertz

Prozaik, autorka utworów dramatycznych i utworów dla dzieci.

ur. 1 V 1926

zm. 28 XII 1923 (95)

Gustave Alexandre Eiffel

Francuski inżynier i konstruktor; skonstruował Statuę Wolności w Nowym Jorku;
gł. dzieło - wieża Eiffla.

ur. 15 XII 1832

zm. 29 XII 2013 (5)

Wojciech Kilar

Pianista, kompozytor muzyki poważnej i filmowej;
odznaczony Orderem Orła Białego (2012).

ur. 17 VII 1932

2018